

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 450 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
1/2 an 12 cor. 1/4 an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Să se facă lumină!

De oarece tot mai mult teren cuprinde acuza perfidă, aruncată de siarele maghiare, că adevărat în chestia înființării noii Episcopii de Hajdudorogh, nu toți Episcopii noștri și-au făcut datorința, de a protesta în po-triva ei, după cum trebuia, și după cum aveam dreptul să așteptăm dela. Ei, — cerem din nou și cu toată insistința, ca cei în drept să publice toate actele referitoare la această chestie, spre a se face odată deplină lumină și spre a astupa gura clevetitorilor.

Progrese.

Intr'o convorbire, ce o avusem mai dăunăzi cu un vechiu cunoscut, sas fruntaș și primar a unei comune bogate săsești, îmi zise, spre marea mea uimire, următoarele: „Pe noi sașii ne ruinează moșiile cele mari, ce le avem“. Mă uitam la cunoscutul meu cu o față întrebătoare pe cât numai puteam, dar acela continua a zice, fără să se uite la mine: „Da, da, ne duc la ruină moșiile, căci nu este cine să le lucre. Până acuma lucrători aveam berechet și mai ales la lucrurile înțețitoare ale economiei, cum este coasa, secerea și celelalte, ne veneau destui de pe țara Oltului. Astăzi nici slugi nu mai căpătăm, deși îi îmbiem cu sâmbrii cum omul închipui nu-și poate. În schimb condițiile de viață și de trai sunt atât de schimbate față de trecut, încât o moșie mare pe care n'o poți lucra pentru că nu ai cu cine, e un blăstăm pe capul omului.“

Numai acuma văzui că în definitiv prietinel meu zugrăvește adevărata icoană a situației, în care poporul săsesc dela sate se află de prezent. Comunele săsești sunt în

mare parte copleșite de Români. Miezul satului e cuprins încă de locuitorii sași, cari în jurul bisericii lor impunătoare și a școlii și mai impunătoare se strâng tot mai tare și mai tare, lăsând periferiile Românilor, cari se mișcă pe satele și pe hotarele comunilor săsești cu sânguință lucrând cât pot pentru pâinea de toate zilele. Conducătorii poporului sas verbesc de mult de primejdia aceasta valahă, întocmai ca și conducătorii poporului maghiar. Și numai acuma se vede, că ambii se tem de brațele noastre muncitoare, cari pentru ei încep a fi o mare primejdie.

Prin anii 70 au observat conducătorii sașilor, că Români prind rădăcini în hotarul comunelor lor, din care se strecură pe neobservate părțile după părțile în mâinile Românilor, mai ales, că sașii și așa aveau prea multe, încât nu le puteau birui cu lucrul. Conducătorii sașilor în credința lor închipuită, că românii au să înghită pe sași cu pământ cu tot s'au folosit de legea de comasări prin care pe Români i-au separat în hotar, iar sașilor le-au încheiat pământurile cu table mari, puternice, în oari Români nu mai pot pătrunde.

Calculul acesta s'a dovedit de bun. Pe Români i-au ales pretutindenea în câte un colț neînsemnat a hotarelor comunilor săsești, pășunile le-au segregat de asemenea, izolând pe Români în celea mai multe locuri cu totul, iar în moșiile săsești încheiate de zăci și sute de jugăre, se părea că în veci n'o să mai poată pătrunde Români. Dar de atunci s'au schimbat multe până în zilele noastre. Ce folos a fost de pământul cel mult, când n'avea cine-l lucra? Și pe când șovenismul de rassă, propagat de sus și susținut prin preoții săsești fără simțul realității la sate, a ținut un bun dărab de vreme departe Ro-

mâni de proprietățile sașilor, în schimb aceia s'au îndatorat în cursul anilor, încât cei mai mulți au ajuns în desperate situații. Criza aceasta a doua a proprietăților săsești dela sate a îndemnat pe conducătorii sași să chibzuiască nouă mijloace de apărare, mai ales că Români și după aceasta nu numai că prosperau în moșiile lor neînsemnate din comunele săsești, dară cei mai mulți dispuneau de pârăle, și de loc nu simțiau greutatea exclusivismului săsesc. S'au format atunci aproape în fiecare comună săsască societăți „Reiffeisen“ iar pe aerea bisericile săsești și-au pus ca dispoziție capitalele lor proprietarilor sași, cari strigau desperați după ajutor.

Situația proprietăților săsești e în mare parte deci aceasta. Îndatorate peste măsură, zac cele mai multe întabulate, la instituțiile lor de bani, ori la biserică. În definitiv ei lucră, ca să poată plăti interesele cele mari, ce li se cer după datorie: În criza aceasta mare economică, și mai ales lipsa brațelor muncitoare a creat situații excepționale pentru moșiile îndatorate de pe sate. Nu e mirare deci, că jăluirea sașilor, pe care primarul meu a cuprins'o așa de frumos, în cuvintele:

„Pe noi moșiile mari ne stâng“, a devenit generală. Și criza acestor proprietăți strânsă artificial și ținute exclusiv pentru sași, e tot mai amenințătoare pentru proprietarii acelor. În raport cu creșterea datoritiilor crește și lipsa de muncitori și la urma urmelor tot trebuie să invite și pe Români izolați astăzi în cutare petec de hotar, ca ei cu banii și brațele lor muncitoare, să-i scoată la lumină.

O nouă dovadă și aceasta, că noi Români privim cu încredere în viitor. Schimbările politice, ce se așteaptă cu nerăbdare acuma, vor

da acestor convingeri a le noastre sancțiunea convenită. Epoca trântorilor, a privilegiilor și a diplomelor nobilitare, să sperăm, că va apune definitiv, iar pe cer se va ivi odată și soarele ațelora, a căror deviză e munca. *Pesti Hirlap*, care își are rubrica ei specială pentru chestii românești, se agită și tulbură în felul ei jidovesc, că Români să întind și cuprind din „*pământul maghiar*” în mod uimitor. Noi nu negăm aceasta și ne bucurăm din inimă, că o putem constata. Dar zicem și aceea, că și pământul acesta „maghiar” e numai până atuncia pământ și maghiar, până când este cine să-l lucre. Iar brațele, cari l-au lucrat în trecut și cari îl vor lucra și în viitoriu sunt *ale noastre*. Și până când Dumnezeu ne dă tărie brațelor și putere de muncă sufletelor — noi numai cuceri putem.

Instalarea Episcopului de Gherla.

După instalare, care a avut loc, Duminecă în 11 a. l. c., I. P. Sa episcopul Vasile Hossu a binevoit a adresa următorul circular către clerul și poporul diecezan:

Maiestatea Sa Sacratissimă, preainălțatul nostru rege apostolic, s'a milostivit cu preainalta Sa hotărâre datată în Viena din ziua 15 Noemvrie 1911 a mă numi episcop al diecezei de Gherla, iar Sfinția Sa Preafericitul nostru Patriarh, Papa Piu X., cu literele Sale date sub plumb, de dto 16 Decemvrie

1911, deslegându-mă le legăturile canonice, ce mă uneau cu dieceza de Dumnezeu păzită a Lugojuului, a întărit și preconizat strămutarea mea la acest mare scaun episcopesc al Gherlei.

În urmarea acestor preamiloștive hotărâri ale mai marilor noștri am ocupat scaunul episcopesc mie rânduit prin publicarea pomenitelor decrete, întâmplată în ședința Conzistorială ținută în 8 August 1912, în ședința capitulară din 8 August și în biserică noastră parohială din Gherla, care deocamdată ține locul Catedralei, Duminecă în 11 August n. 1912.

Astfel în toată forma canonică prescrisă, cu încunjurarea de serbări zgomotoase, am preluat cărma diecezei voastre în numele veșnicului arhierou al sufletelor noastre. În numele Domnului Isus, înainte căruia se cade să se închine tot genuchiul, al celor die cer și al celor de pe pământ.

Cunosc deplin sarcina, ce am luat-o asupra umerilor mei porniți spre slăbire.

Știu însă și aceea, că Domnul este tăria noastră. Și „cine e mare, ca Domnul Dumnezeu nostru.”¹⁾

De aceea ridic ochii mei la munți, de unde va veni ajutorul meu²⁾

Și eu smerenie rog pe sfântul și de vieată făcătorul Spirit, Spiritul mângâitor, carele dela Tatăl prin Fiul porcede, Spiritul adevărului, care toate le plinește, vistieria tuturor bunătăților, să se așeze într'u noi, să ne curățească de toată spurcăciunea, se ne lumineze mintea, să ne întărească inima și brațul, să ne povățuească toți pașii și să mântuească al meu și ale voastre suflete.

Și tu Maică neprihănită, care nu m'ai părăsit nici într'o clipită a vieții mele, rămâi cu mine și împreună cu logodnicul Tău Iosif

¹⁾ Eșir XV.
²⁾ Ps. 120.

Patriarhul, patronul acestei dieceze, îmi ajută să plinesc pururea a Fiului Tău voie, ca să prisosească în noi harul cereș cu toată înțelepciunea și înțelegerea.

Fie ruga aceasta a mea, arvuna dragostii, cu care vă întimpin pe voi toți. Cătră toțiși cătră fiecarele dintre voi mă îndrept cu cuvintele rostite odinioară de patriarhul Isaac fiului său Iacob: „Să-ți dea ție Dumnezeu diu roua ceriului și din grăsimea pământului și multime de grâu și de vin.”³⁾

Primiți-mă dar și voi, iubiții mei frați și fi, cu aceeași dragoste, cu care eu am venit la voi. Nu vă uitați de cuvintele sfântului Ciprian: „Și îți înseamnă bine, că episcopul este în biserică, și biserică în episcopi, și că cel-ce se împotrivesc episcopului, a încetat a fi mădular al bisericii.”⁴⁾

Și peste toate să rămâneți pururea uniți cu mine în sfinte rugăciuni, ca să pot fi vouă „slugă al lui Hristos și ispravnic al tainelor lui Dumnezeu.”⁵⁾

„Iară însuși Domnul păcii să vă dea vouă pace pururea în tot chipul; Domnul fie cu voi cu toți. Darul Domnului nostru Isus Hristos cu voi cu toți. Amin.”⁶⁾

Dat în Szamosujvár — Gherla, în 11 August 1912. Episcop Vasile.

Corespondințe.

Iubileul unui preot binemeritat.

Este o rară fericire și un mare dar alui Dumnezeu, ca cineva să servească la altarul Domnului îndreptând cuvântul adevărului vreme de o jumătate de veac.

¹⁾ Cartea facerii c. XXVII., st. 28.
²⁾ Epist. 69 către Papiian Flor.
³⁾ I. Cor. IV., I.
⁴⁾ II. Test. III., 16—18.

FOIȚA.

Revedere.

I.

...Și iar îmi cântă merii la fereastră
— Doi prietini dragi din vreme de bucurie
Și cum i-ascult pe suflet mi-se lasă
O așa de dulce... dulce duioșie

Căci glasuri veci mă cheamă spre trecutul
Cu flori și visuri... vis și bucurie
Și sufletul începe ca să-mi cânte
— Un glas duios de blândă ciocărlie —

Cântați dragi pietini căci s'ntors străinul
El e la geam! Să nu-l cunoașteți oare?!
...El v'a adus o lacrimă în gene
Și-un suflet dornic... dornic de visare...

II.

Iar peste plopii visători ce cântă
Atât de dulce-n farmecul de sară
Azi iar își cerne luna bogăția
Luna, regina nopților de vară

La moară cântă apele... Și doine
Răsună-n pacea sfântă, fermecată
Și inima mea cântă mângăiată
Și cântă iar și-ncepe lin să bată

Și cântă codrul! codrul de pe coaste
Ce dulce e măiatra lui cântare
Hohot de plâns me-'neacă... nu pot zice...
Decât un „codre... codre frățioare...”

OVIDIU HULEA.

Pelerinul dela San Iuste.

— Platen. —

E noapte grea, cu fulgere ce 'n aer
Iși spintecă năstrușnice făgașuri,
— Călugări dragi de lege spaniolă
Deschideți poarta sfintelor lăcașuri...
Și-mi dați un pat s'adorm și eu aicia,
Ca 'ntru'n sicriu, cu fruntea liniștită,
Pân clopotul utreniei de mânc
Mă va trezi cu limba lui vrăjită...

Gătiți și pentru mine ce-i de lipsă
În casa voastră plină de sială:
Mătâni, cruciulițe tămâiate,
Sicriu cernit și haină monahală...
Sfințiți-mă și-mi dați și mie o celă
Din multele odăi nenumărate —

Vai, lumea, vai de care azi mi-e scârbă
A fost a mea mai mult de jumătate...

Și capul ăst cu firele 'ncălcite,
Ce azi supus spre tundere se pleacă,
A fost umbrit de-așa un nimb odată
Cum n'a fost altu 'n lume să-l întrecă...

Și umeri-mi sături de-atâtea pompe,
Ce cer azi vâlul hainei monahale
Mi-au fost împodobiți fără păreche
De hermelini și stufe orientale...

...Azi toate-acele stînses-s pentru mine
În fața morții stau — dar nu mă speriu,
Mă 'nruinez pe zi ce merge 'n tocmai
Cum se 'nruină vechiul meu imperiu...*)

Ț. Murășan.

VISURI.

Din țara cu zimbetul etern.

V.

— Finale. —

Meazănoapte în piața S. Marco din
Venezia. Colosul de piatră cu vre-o 70 metri
în lățime și 175 în lungime, pavoazat neted — strălucește ca o vedenie feerică din
alte lumi jur împrejur, din sutele mii de
felinare electrice, câte încadrează toate geamurile tuturor zidurilor în rond.

Mese strălucite fără seamă ospetează
musafiri grăbiți aci dela cele patru vânturi
ale lumii. Voie bună și seninătate resună în
slava, ce pare aprinsă de pulverea de aur a
luminei electrice, ce-și îngână mărirea cu
poleiul unei maiestose de pe tărie.

Din centrul pieții innuri prelungi și
dulce mlădiate își alintă valurile sonore —
și vieața, așa, pare vecinică și neîntrecută în
frumsețe.

Mișună lumea în sus și în jos și în
zumzetul de bucurie tremură profund și

*) Enric, marele împărat, sub care s'a croit imperiul: francic și german.

Părintele Alesiu Trifu a împlinit în anul acesta 50 de ani dela sf. chirotonire și tot atâtă dela fericita sa căsătorie.

Cu ocaziunea jubileului, care și l'a serbat în 1/14 Iulie a. c. în comuna Făget, a convenit toți copiii Dsale în număr de 8, pe cari i-a avut în decursul frumoasei Dsale vieții. A fost de față fiii așezați în România, — Vasile, prof. și director la liceul din Peatra Neamț, Benjamin, secretar la eforia mănăstiri Crețulescu, Ioan prof. în București apoi Alimpie inv. în Toplița și Valer comerciant tot acolo, Rusa Nicodim cu soția, jinele Dsale inv. în Vasilăb, Emil Faust și soția preot în Veseș asemenea jine și văd. Lucreția Vasile Bina propr. din Făget.

Serviciul divin l'a celebrat Preaon. Iosif Lita protopopul Biei, ca pontificante asistat de preoții Ioan Trif din Tăuni, Basil Călugăr din Crăciunel, Ioachim Langa din Tătărlăua, Emil Faust din Veseud. A predicat părintele protopop despre rugăciune și puterea ei la scaunul Atotputernicului. În decursul sf. Liturgii jubilanții — părintele Trif și dna — s'au împărtășit cu sf. sacramente.

Din prilejul acesta Escelența Sa metropolitanul Dr. V. Mihályi a binevoit a scoate în relief în Preagrațioasa-I gratulare meritele jubilanțului. Publicul asistent a ascultat cu mare atențiune.

Părintele Trif în decursul frumoasei sale vieții a fost un model de muncă statornică, un exemplu viu de abnegațiune și împlinire a datoriei cu cea mai mare acurateță.

A servit ca preot în Jidveiu 9 $\frac{1}{2}$ ani iar în Făget 41 de ani. Turma încredințată Dsale a condus-o totdeauna la pășune bună. Este iubit de întreg satul, ca cel mai bun părinte, iar ca Românu părintele Trif a stat

totdeauna în fruntea rândurilor, acolo unde l'a chemat datoria.

Dumnezeu să-l țină încă la mulți ani, spre binele și tericirea neamului și spre bucuria familiei.

Academia română.

Concursuri pentru premii.

1912.

B) Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

I. Premiile Secțiunii literare.

1. *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei (divizibil), se va da, în sesiunea generală din 1913, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Studiu despre superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă. (Deciz. 1 Aprilie 1908).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1912.

2. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1914, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Arta religioasă și arta casnică la români (cu escluderea arhitecturii). Deciz. 23 Maiu 1909).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1913.

3. *Premiu Năsturel*, de 5.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1915, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sufixe de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originii lor. (Deciz. 19 Maiu 1910).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1914.

4. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1915, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Cari industrii casnice țărănești ale românilor s'ar putea încuraja și perfecționa, și prin ce mijloace? (Deciz. 19 Maiu 1910)

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1914

5. *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei (divizibil), se va da, în sesiunea generală din 1916, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Studiu asupra formațiunii numelor de familie la români. (Deciz. 13 Maiu 1911).

Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1915.

II. Premiile Secțiunii istorice.

6. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 20.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1913, sau în ori-care sesiune următoare, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor. (Deciz. 5 Aprilie 1900 și 25 Martie 1904).

Punctele de căpetenie ale programului sunt cele următoare.

1. Teritoriul colonizațiunii române în țerile din dreapta și din stânga Dunărei de jos

2. Teoriile vechi și nouă despre originea și locuințele românilor în cursul evului mediu.

3. Migrațiunea popoarelor în țerile Dunărene și înrăuririle reciproce dintre barbari și elementul roman, dela părăsirea Daciei Traiane până la înființarea Imperiului bulgar.

4. Români și bulgari în timpul Imperiului bulgar și al celui româno-bulgar și relațiunile lor cu popoarele din stânga Dunărei.

5. Originile Principatelor române.

înălțător concertul clopotelor S. Marco dela clopotul de ore — după datina italiană.

Campanila, înaltă cât un brad de munte din cei mai frumoși. Iși înaltă glorioasă și dânsa coroana infocată în reflex roșu de-asupra mulțimii de jos. Să nu te mai despartii.

Dar la distanță, pe apele sărate, așteaptă încrezut uriașul „Oesterreichische Lloyd“, spre a trece voiajorii doritori peste mare, dintr'o țeară în tr'alta.

Ne așezăm și noi într'o gondolă — șase inși — și o tăiem drept la vapor. Un gondolier vânos și iscusit în meserie ne trece peste câteva clipe — la vapor.

Mai avem o oră de așteptat, și prinde chiar bine, căci dela înălțimele vaporului aspectul orașului e îndoit de fermecător.

Cauzalul Grande pare în lung și în lat prins în mărgăritare fulgerătoare, pe când toate soiurile de construcții marine, mari și mici, sfășie fără intrerumpere canalul în unde argintate, făcând celor legați pe valuri după graiul lui Eminescu: din viață un vis — și din vis o viață.

Lampioane exotice colorate și luminate apar la orizont pe ape — un șir întreg de corăbii le poartă, și cum se năzarese tot mai dinaproape, pătrunde la urechi izonul unui lung cortej de concerte germane, italiene. Oameni ai muzelor și pricepători în ale frumosului: au întins mese lungi, bine înfruptate, au compus concerte și acordat vioare,

să guste toată dulceața, poeziei în realitatea ei...

— Un șuer puternic, se pornesc rotilele și frânghiile pe sub noi, — și în câteva clipe vaporul e în mișcare către Triest, spre-ași rezezi pasagerii la ale lor: pe unii în Austria, pe alții în Ungaria ș. a. m. d.

Rând pe rând îți trec pe dinainte, ba îți rămân îndărăpt globurile de argint câte împodobesc aceasta poezie intrupată; mai trece licărind la depărtări în lumină verde, albă sau roșie câte-o barcă întârziată spre oraș, mai câte un far luminos la distanță, — și așa treptat îți dispăre dinaintea ochilor, ca o feerie îmbătătoare: frumoasa Piazza S. Marco cu toate mărgărintele ei... s'a dus viața falnicei Veneții...

*

Vaporul își taie deja de 3 ore repede drumul înainte pe noaptea senină; aruncă valuri mari vinete cu spuma argintată. — Adorm drumeții cari încotro. — Din zări depărtate străbate un mănunchiu de sulii luminoase, — vin repede, repede și trec: e un vapor italian de către Triest la Venezia. — Trec orele ca clipele pe mare, când vânturile sunt domoale și apele liniștite.

Cât ai clipe din ochi — sulii lungi de aur străbat tăria la orizont, și în câteva momente se înaltă mândru ca un crăișor cu coroană de aur pe buclele superbe: soarele. —

S'a crepat deja binișor de zi și în depărtări ziluete de munți și codrii vestesc distanța ce mai avem de parcurs. Vaporul lunecă liniștit înainte...

*

După cinci drumuri pe mare, iată te vezi din nou pe uscat: la Triest. Mai arunci peste S. Petru din Craina, o rivire în Abbatia și în câteva zile te trezești din nou la vatra de unde ți-ai poruit drumul cel dintâiu spre împărăția visurilor neperitoare.

Îți rescosești pe o clipită întreg roiul de învățături de câte ți-ai făcut parte jertfind muncă, parale și odihnă multă și iar multă, — atingi câte o floare din smocul atâtor suveniri bogate și-i simțești aromele balzamate, par'că ți-ar grăi: Oșteanule, fi nouă tovarăș credincios de-apururea!

— Un cald elan de duioșie simțești fulgerându-ți prin mădulare și înfiorat cum stai, răpit de gânduri îți pare totul ce-ai trăit, văzut și pipăit: un lung șireag de visuri din țara cu zimbetul etern...

S. Petru în Craina (Austria) 29 Iulie 1912.

I. Roșiu.

Cugetări.

Nu socoti numărul vrăjmașilor, ci valoarea lor.

*

Ura unora îți face mai multă cinste, decât prietinia altora.

Simona d'Ambră.

Lucrarea va fi întemeiată pe un studiu cât mai amănunțit și conștiințios al izvoarelor antice și medievale: autori, inscripțiuni, documente și ori-ce resturi ale vechimii, utilizându-se și topinimia, limba și în genere ori-ce fântână ce ar putea contribui la lămurirea chestiunii.

Terminul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1912.

7. *Premiul Năsturel*, de 5.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1913, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848. (Deciz. 7 Aprilie 1908)

Lucrarea se va face după următorul program:

Regulamentul Organic a dat țerii prima întocmire pe baze moderne.

Se va arăta ce părți din acel instrument sunt dezvoltări și precizări de instituțiuni ce existau în țerile române, și cari părți conțin inovațiuni.

Se va arăta cari sunt părțile lui dăunătoare pentru dezvoltarea ulterioară a țerii și mai ales pentru situațiunea țaranilor.

Se vor deosebi părțile cari provin din instrucțiunile rusești, cele cari reprezintă vederi ale lui Kiselef sau ale lui Mintiaki, și părțile cari provin din colaborarea boierilor români.

Se va arăta de ce spiritele înaintate au fost ostile Regulamentului Organic.

Se va arăta dezvoltarea ce a luat producțiunea și esportul țerii dela 1830 la 1848.

La Domniile regulamentare, adecă în Muntenia Alesandru Ghica (1834—1842) și George Bibescu (1842—1848), iar în Moldova Mihail Sturdza (1834—1849), se vor dezvolta, afară de istoria diplomatică a acelei epoci, și curentele de idei ce s'au ivit și s'au întărit în timpul perioadei regulamentare, producând mișcarea de 1848, și s'au formulat în mod definitiv în cerințele Divanului ad-hoc.

Terminul prezentării manuscriselor este până la 31 Decembrie 1912.

(Va urma)

Răspuns.

Dlui Dr... epigramist, Lugoj.

>Dlui <Corector< îi lipsește o pereche de ochelari... etc...<

Din o scrisoare.

Legat de slujba mea umilă
Eram mai mult din felii-mi trist —
Dar am să-mi las de-acuma slujba
Și să mă fac epigramist...

*

Și... pentruca să nu-mi uit vorba,
Deși n'am șanse de talent,
Mi-am pus în gând, de-aici încolo,
Pentru cununa de Apollo,
Să-ți fiu un strașnic concurent.

* * *

Iar cât o să-mi mai ții slujba,
Lucru mare, lucru rar,
Am să te perzeuc groaznic
Cu „greșele de tipar“.

„Dl Corector.“

Pentru cultura din Maramurăș.

La apelul publicat în nr. 68. al „Unirei“, către toți autorii, editorii și în genere către toți prietenii sinceri ai țărânilor din Maramurăș, la cari până în ziua de astăzi foarte puțină slovă românească o ajuns, vă voi arăta, numele acelor persoane, cari au dăruit cărți, pentru biblioteca poporală din Ieud, care până acuma e singură și cea dintâie în țara lui Dragoș-Vodă.

I. Dela Dumitru Lupan, profesor în Brașov:

1. „Hai să râdem“, almanahul revistei „Minerva“ literară și ilustrată pe anul 1911.

2. „Călătoria lui Stanley“, prin Africa-centrală, 1874—1877. povestită cu deosebire pentru tinerime de R. Roth, traducere de Andreiu Bârseanu.

3. „Carte de citire“, pentru anii din urmă ai școlilor populare, și pentru poporul nostru de I. Pop Reteganul.

4. „Carte de citire“, pentru elevii și elevele clasei a IV-a primare de Nicolae Sulică, profesor în Brașov.

5. „Datoriile copiilor“, sau istorioare religioasă și morale, pentru elevii și elevele din clasele începătoare de Gh. Ludu preot-inv. și Ion Dariu inv.

6. „Universul și minunile lui“, nr. 67. din „Biblioteca pentru toți“.

7. Anton Pann: „Culegerea de proverbe, sau povestea vorbii“, nr. 16—25—39 din Biblioteca pentru toți.

8. Anton Pann: „Nastratin Hoge“, „Întăleptul Arghir și nepotul său Anadam“ și „O șezătoare la țară, sau povestea lui Moș Albu, nr. 79—93—94 din Bibl. pentru toți.

9. Constantin Negruzzi: „Aprodul purice Lăpușneanu“, scrisori etc.

10. Gr. Alexandrescu: „Poezii și fabule“.

11. „Carte de cântece“, pentru tinerimea școlară de Ion Dariu.

II. Dela sînția sa Dr. Ilie Dăianu, protopopul Clujului:

1. „Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morți“ culese de Petru Maior.

2. „Prinos“, canonicului Dr. Augustin Bunea“, făcut de redacțiunea revistei culturale „Răvașul“ din Cluj.

3. „Discurs panegeric la înmormântarea lui Ștefan cav. Havasi-Oășanu, titorul bisericii din Cluj“ de dr. E. Dăianu.

4. „Biserica și Românișmul“, studiu istoric de Zenovie Păclășan.

5. „Baronul Vasile L. Popp“ al II-lea președinte al Asociațiunei de dr. Elie Dăianu.

6. „Biserica lui Bob în Cluj“ de dr. E. Dăianu.

7. „Românii și clasa intelectuală din Bucovina“ note statistice de I. E. Toronțiu.

8. „Cartea Durerii“ tradusă din franceză de A. Nicolescu.

9. „Viorele“ schițe și nuvele de Vioara din Bihor, cu o prefață de Adrian G. Lazariu.

10. „A fost odată“ povești și cântece populare culese de I. E. Toronțiu.

11. „Adevărata bogăție, sau împăratul printre săteni“ de Ioan Agârbiceanu, 2 exemplare.

12. „Ursu Broina“ nr. 2 din Biblioteca despărțământului Cluj, de dr. E. Dăianu.

13. „Întâiul ajutor la nenorociri“ de Silviu Brânzău nr. 4 din biblioteca desp. Cluj.

14. „Cultivați pomi“ de Vasile Ranta Buticescu nr. 5 din biblioteca desp. Cluj.

15. „Cum trebuie să lucrăm pământul“ de Aurel Poruțiu nr. 6 din biblioteca desp. Cluj.

16. „Faceți tovarășii. Mustre de statute“ nr. 9 din bibliot. desp. Cluj.

17. „Povestea noastră. La America. Dela țară. Ultima lecție“ nr. 10 din bibl. desp. Cluj.

18. „Povești din satul nostru. Din Maicii“ de Ion Isaie.

III. Dela Aurel Fodor, paroh în Aschileul Mare, 20 exemplare din „Zina deșteptării“, povestire poporală de Aurel Fodor, nr. 9 din biblioteca „Unirii“.

IV. Dela Ioan Hățiăgan, protopop gr. cat. în Cojocna:

1. 2 exemplare din revista Asociațiunei „Transilvania I—II pe lunile Ianuarie—April 1912.

2. Istoricul bisericii române gr-cat. din Cleveland Ohio“ scris de Aureliu Hățiăgan, preot-misionar gr-cat.

3. „Prăsierea pomilor“, pastrarea și prepararea peșmelor de Nicolae Albani inv. dirigent.

4. „Misiunea episcopilor Gherasim Adamoviciu și Ioan Bob la Curtea din Viena“ în a. 1792 de dr. Ioan Lupaș.

5. „Cursele diavolului sau narațiuni populare, scoase din viața poporului“ scrise de Ioan Bochiș preot în Borșa 2 ex.

6. „Adevărata bogăție, sau împăratul printre săteni“ de I. Agârbiceanu 2 ex.

7. „Povestiri“ de N. Petra Petrescu, nr. 17 din bibl. pop. a Asociațiunei.

8. Despre îngoare, de dr. B. Basiota, medic în Cluj.

9. Gheorge Bariț, de E. Zeflean.

10. Despre coleră și cum să ne apărăm împotriva ei, de dr. Basiota, medic.

V. Dela doara Genica Halmaghi, din Comăna de jos:

1. Mark Twain: Un rămășag între miliardari și alte schițe. Traduceri de Al. Gh. Donariu. Nr. 397—398 din „Biblioteca pentru toți“.

2. Dostoievsky: Suflet de copil. Trad. de N. Dașcovici. Nr. 509—510 din „Bibl. p. toți“.

VI. Dela Dumitru Lupan, profesor în Brașov, am primit acum a 2-oară:

1. Războiul nostru pentru neatârănare, povestit pe înțelesul tuturor de Gheoghe Coșbuc.

2. Crestomație pentru toți Românii, de Gh. Coșbuc.

3. Carte de citire pentru clasa I și II-a gimn. și reală, de Ioan Popea.

4. Povețe despre pastrarea sănătății de dr. I. Felix Nr. 24 din Bibl. Domeniului Coroanei.

5. Scrisori către plugari, de Constantin Sandu. Nr. 19 din Bibl. Dom. Cor.

6. Legile grănițerilor Năsăudeni de dr. Victor Onișor.

7. Cântece bănățene, de E. Hodoș.

8. Învățătorii din Merești, istorioare instructive pentru popor și tinerime, localizată de Valeriu Florian.

9. Din traista lui Moș Stoică, 101 de minciuni populare din Țara Ardealului, date la iveală de Sandu-pungă-goale dascăl și fecior de popă.

10. Anecdote sărate de I. Chiroiu.

11. Povestiri pentru copii și tinerime, publicate de Radu Prișcu și Didi Mușlea.

Dăruirile din România sunt publicate în foile de acolo.

Iată aceștia sunt, cari au auzit, și au înțeles glasul nostru, și ni-o trimis cărțile, ca să putem înzestra cum să cuvine: bibliotecă populară, din satul de naștere al I. P. S. Sale Metropolit dr. Victor Mihályi.

Aceștia sunt, cari într'u adevăr doresc, deșteptarea Maramurașului, nu numai cu vorba ci și cu fapta.

Glasul acesta, e cel dintâiu, când Maramurașenii se îndreaptă spre frații lor din alte locuri, cerând cărți, de unde să poată cunoaște obârșia lor, din neam ales fac parte; cine am fost noi de altădată și cum am ajuns pe plaiurile aceste înfloritoare?

Și Maramurașanul într'u adevăr e dornic de carte! Îi vezi Dumineci și în sărbători, adunați câte 20—30 laolaltă în mijlocul lor cel mai cu minte, care știe mai bine ceti și are glas bun, le citește din ceva carte, iar ceilalți cu capetele descoperite ascultă. Și, dacă cercetezi cartea din care să citește, de mai multe ori dai de „Vămile văzduhului” sau altă carte netrebnică, sau în cazul cel mai bun, dai de „Cazanie”. Și n'avem de ce ne mira! Căci dâșii simțind lipsa cetitului, cetesc cartea, ce le stă la îndemână. Nu ei sunt de vină, ci numai noi!

Deci, să nu-i lăsăm și pe mai departe în neștiința lor seculară, să nu lăsăm, ca să li-se otrăvească și sufletul lor cu fel de fel de cărți superstitioase și stricăcioase, căci trupul lor l-a otrăvit în destul pahoul galician, ci cu mic și mare să sârim într'u ajutorul lor. Să le dăm în mână arma învătăturii: carte bună și sănătoasă, și în scurtă vreme, se va transforma întreaga lor ființă.

Ceice ar dori să ne trimită cărți, sunt rugați a trimite, pe adresa:

Preotului-capelan Ion Birlea

Iod

u. o. Dragomérfalva
(Máramaros megye).

Noutăți.

Ziua împăratului. Duminecă în 18 August st. n. s'a serbat ziua Monarhului nostru și în Blaj. A pontificat Esc. Sa Metropolitul. La sfârșitul sf. Liturgii s'au făcut îndatinatele rugăciuni pentru Domnitor s'a cântat imnul popular.

După sf. Liturgie s'a prezentat la Esc. Sa clerul din Blaj, rugându-L să prezente Monarhului nostru urările de bine a clerului gremial. S'a prezentat apoi și o corporațiune civilă. La 1 oră a urmat prânz festiv.

Prima liturgie solemnă a Ilustrității Sale episcopului Gherlei. În 18 l. c. ziua aniversară a nașterii Maiestății Sale Împăratului și Regelui nostru apostolic, episcopul nostru preaiubit a celebrat prima liturgie pontificală, cu asistința tuturor canonicilor și a întreg clerului gremial din Gherla. Se lățișe de mai înainte vestea, că are să slujească Vlădica... și așa s'a adunat mulțime mare de credincioși nu numai din Gherla, ci din toate satele din jurul Gherlei, ba și din depărtări mai mari. Erau dornici cu

toții și setoși să vadă o liturgie slujită de Arhieru cu toate ceremoniile mărețe ale pomposului rit oriental. Fiind și ziua nașterii Maiestății Sale, au fost invitate și oficiolatele civile din loc, cari s'au și infățșat la aceea liturgie. Celebrarea a decurs cu toată solemnitatea și strălucirea ceremonialului prescris pentru liturgia arhierască, răspunsurile le-a dat corul clericilor seminariali, cari au venit pentru aceasta ocaziune aproape în număr complet, ridicând inimile credincioșilor de față la aceasta sfânta Liturgie — în sferile înalte ale cerului — prin cântările esecutate cu precizie artistică.

La prânzul din aceea zi, Ilustritatea Sa a intrunit la masa sa pe șefii oficiolatelor bisericesti și civile din loc.

Cu ocaziunea sărbătorii *Adormirei Maicii Domnului* — adevă la sf. Marie-Mare în 28 l. c. Ilustritatea Sa episcopul are de gând să petreacă între credincioșii, cari vor peregrina la vestita noastră mănăstire dela Nicula.

Vlaicu a sburat admirabil și la Bălgărad. O mare de oameni de peste 20.000. l'a admirat vreme de 45' cât s'a ținut în aer, cu o siguranță care te punea în uimire.

O statistică. Sașii locuiesc mai ales în comt. Sibiu, Brașov, Târnava-mică și Bistrița-Năsăud.

În aceste comitate în 1900 erau 634.356 loc. La 1910, 662.888 suflete, dintre cari sași: 192.574 (în 1900: 184.190), Români 358.770 (în 1900: 341.590) etc. Români s'au înmulțit deci cu 17.180, sașii cu 8384.

Socotind %-ele în fiecare comitat Românii au în comit. Sibiu 66%, Târnava-mare 42,7%, Brașov 35,7%, Târnava-mică 5,57, Bistrița-Năsăud 63,4%.

Sașii numai 28,8%, 42,7%, 31,4%, 17,7%, 22,0% — iar celelalte naționalități, bine înțeles, — și mai puțin.

„De vorbă cu sătenii” este titlul unei cărți apărută în Cluj, scrisă pe înțelesul poporului, într'o limbă frumoasă, de A. Lupanu (Melin), redactorul „Soliei Satelor”. Cartea cuprinde o seamă de gânduri și îndemnuri foarte potrivite pentru sătenii noștri. O recomandăm cu căldură și stăruim ca și preoții noștri să o recomande credincioșilor lor.

Sinucidere pe stradă. Cetim într'o foaie de zi, că un locotenent din Mediaș s'a împușcat zina mare în mijlocul străzii. Motivul care l'a dus la aceasta, se zice, e'ar fi fost o boală veche incurabilă, ce-l chinua de ani întregi.

Răsboiul italo-turc, mișcările din Turcia. Italienii au apărut de nou în fața Dardanelor, producând îngrijorări în lungul Arhipelagului.

La cucerirea Zuariei între elevii academiei marine italiene, au luat parte și trei români:

Constantin Ionescu, A. Constantinescu și Nicolae Conta, distingându-se alături de camarazii lor italieni.

Guvernul turc mai în urmă a trimis un ultimatum albanezilor răsculați, provocându-i să se împrăștie, căci din contră, va trimite o putere de armată asupra lor, care îi va nimici total.

Din isvoare semiadevărate se zvoneste, că Sultanul a abdicat lăsând tronul prințului Muley Iusuf.

Vlaicu la Ibașfalău. Nu s'au potolit bine patimile scormonite în urma faptului, că inteligența Ibașfăleană a căutat să lumineze și să trezească conștiința națională în popor, și iată o nouă veste îmbucurătoare ca fulgerul a străbătut văile Târnăvene, căci zilele trecute se răspândise vestea, că iubitul nostru Aurel Vlaicu, va sbura și la Ibașfalău.

Rânduri, rânduri de oameni veniau sfincios și să intereseau, că oare să fie adevărată, aceasta veste sau e numai un product al fantaziei.

Azi însă plini de mândrie putem anunța, că inteligența din Ibașfalău conștie fiind de chemarea sa, a și rugat pe dl Vlaicu, să vină cu pasărea sa măiastră în 1 Septembrie. Iată dar un fapt împlinit.

Eroul dela Asperu, va veni și pe valea Târnavelor, ca să arete în primul rând poporului nostru și apoi străinilor conlocuitori — de ce sunt capabili fii unui neam urgisit și oropsit.

Pe locurile acelea, unde acum răsună codrul de doina pribegiei a plugarului român, în 1 Septembrie va răsuna cântecul de bucurie al unui neam ce se trezește.

Eroii, cari și-au vărsat sângele lor, pentru un Mihaiu Viteazul și Petru Rareș vor odihni liniștiți în mormintele lor — pângărite de mâni străine, — când vor auzi zumzetul motorului, care anunță triumful genului românesc.

Lozinca tuturor, va trebui să fie „la Ibașfalău” să vedem mândria și fala neamului românesc.

Pentru succesul moral și material al zborului, s'a și început o propagandă intențivă.

Acum e și rândul preoților și al învățătorilor să se valideze ca buni Români, și să conlucre și ei din rasputeri într'u reușita sborului. *Călător.*

Derairare de tren. În săpt. trecută trei vagoane ale acceleratului Budapesta-Timișoara s'au desfăcut, deraiând aproape de stațiunea Oroszlámos. Locomotiva cu celelalte vagoane abia la 300 de pași depărtare a putut fi oprită, și călătorii teferi alergând din vagoane — au scos pe mai mulți răniți și un mort, de sub vagoanele deraiate.

Școală de pilotaj în Arad. O parte din școala de pilotaj de lângă Wienerneustadt, e pe cale de-a fi strămutată la Arad, pentru înființarea unei astfel de școală și în Ungaria. Bineînțeles, că aceasta va fi, numai atunci, dacă s'a afla teren potrivit și numai pentru militari.

Gaz la Bazna. În Bazna s'a aflat gaz afin cu cei dela Șarmaș, în proporții foarte mari. Dela o afunzime de 138 metri gazul izbucnește afară cu putere mare.

Cantitatea ce izbucnește pe zi din afunziunea aceea întrece cifra de 10.000 m.³

Aparat nou de sburat. Se anunță din Stuttgart, că un inginer german a inventat un nou sistem de aeroplan, cu care poate sta într'un punct în aier mai mult timp, iar dela pământ se poate ridica fără zgomot și sguduiri.

În Rusia pe unde mai zilele trecute ninge, ca în puterea iernii, — mai nou, se anunță, că acum bântue călduri înspăimântătoare.

Marinarii mai multor vapoare de război pe Maria-Neagră s'au răsculat, la Sevastopol. S'au făcut numeroase arestări.

Profesori din România făcând studii. În zilele aceste au cutriat Maramurașul făcând studii de folklor și etnografie, dñii *G. T. Kirileanu*, bibliotecarul curții regale și poetul *Gheorghe Valsan*, profesor în Târgu-Jiu. Dâșii au coborât în Maramuraș, venind de cătră Bucovina. Au admirat munții frumoși, în frunte cu craiul lor „Pietrosul”, care în zilele aceste a fost acoperit cu omăt până la poale. Apoi au trecut în Ardeal cercetând ținutul Năsăudului, de aci peste munți, la Dorna, de unde pe plută s'au coborât până la Piatra Neamt.

Serbarile Ligei Culturale. În zilele de 26, 27, 28 și 29 August au loc în parcul expoziției serbările naționale pe care le organizează Liga Culturală.

De multă vreme se încrează cu activitate pentru reușita lor, și s'au luat cele mai serioase măsuri pentru ca organizația lor să nu lase nimic de dorit. — Secțiunile Ligei din întreaga țară sunt chemate a da concursul lor.

Pe C. F. va fi o reducere de 75%, iar la intrare se plătește 1 leu în schimbul cărui să dă și un bilet de o egală valoare din loteria Ligei, care bilet participă la tragerea II-a din Noemvrie, când es 467 câștiguri în valoare de 37.750 lei din care unul de 10.000, unul de 5.000, 5 à 1.000 etc.

Cel mai bogat și atractiv program va desfăta publicul în timpul celor 4 zile ale serbarilor. Serbările se vor începe la ora 10 dim. și se vor ținea până la 1 noaptea.

Se poate pleca cu această reducere de 75% dela 24—29 August și se poate înapoi dela 26—31 August.

Petreceri. Corul bisericesc din Băsești invită la concertul și reprezentatia teatrală urmată de dans, care se va ținea în Băsești, la 28 August, st. n. în școala română din loc, în favorul corului.

Inteligința română din Sângeorgiu-de-Murăș și jur, invită la petrecerea de vară, ce se va ținea cu ocaziunea adunării generale a despărțământului Murăș-Oșorhei al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român”, în Sângeorgiu-de-Murăș, la 28 August st. n. 1912 în școala din loc.

Tinerimea română din Lozna-mare și jur, invită cu toată onoarea la Serata teatrală și petrecerea de vară, ce se va aranja în ziua de Sântă Mărie 28 August st. n. 1912. Cu ocaziunea sfințirii noiei școli conf. în sala de învățământ a școlii din Lozna-mare.

„Concertul” ce- va aranja biserica gr.-or. rom. din Zlatna. anunțat deja pe 28 August 1912, — din cauze neprevăzute să amână până la 8 Septemvrie st. n. a. c. (Duminea II-a după Adormirea Născătoarei de Dumnezeu). — Comitetul aranjator.

Convocare Despărțământul Marghita „al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român”, invită cu toată onoarea pe membrii săi și pe toți sprijinatorii culturii românești la a II-a adunare generală a sa, care se va ținea în comuna Chet, la 28 August n. a. c. în ziua de Sftă Mărie, în biserica română locală, la 4 ore p.m.

Necrolog. *f. Simion Ciuchină*, oficial la judecătoria reg. și proprietar, în al 53-lea al vieții și al 4-lea an al fericitei sale căsătorii, după lungi și grele suferințe, împărțind fiind cu sfințele taine ale muribunzilor, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului ceresc azi în 17 August st. n. 1912 la orele 3 d. a.

Partea Literară.

Noaptea sf. Bartolomeu.

După *BOLANDEN*.

Trad. de *Aurel B. Gajia*, profesor.

(Continuare).

— Blăstămat popor — a zis în sine. Asemenea popoară locuiesc în răsărit, apus, miază-zi și miază-noapte. — Par'că s'au născut în infern. Și ei doresc să ajungă la domnie în Franca. Bine-i!

S'a apropiat lângă fereastră și a privit spre sat. Glasurile de trâmbiți provocau pe toți la arme. S'a apropiat apoi de țaran:

— Sărmaue om. Ești sdrobotit cu totul!

— De tot — replică țaranul.

— Ce ai pierdut? Spune!

— Casa, grajdul, pe prietini, soția și copiii.

— În adevăr ești prost prietine! Întâi îți sunt casa, grajdul etc. apoi soția și copiii. Ei, dar sarcinile vieții transchimbă cu totul sufletul țaranului.

Și-a deschis apoi pormoneul plin și scoase din el ceva pe neobservate.

— Prietine, aici îți dau bani. Ia-ți casă, scule și vite. Vei afla și o gospodărină, care îți va repara pierderea copiilor.

Mănila țaranului erau pline de galbini. Indispoziția lui a dispărut îndată.

— Dumnezeu să-ți răsplătească înzăcit! a strigat țaranul după Guise, care s'a depărtat din odaie.

În prinsoare.

În seara zilei următoare, Hugo Riviere a sosit în Ribaux, un sat mare, a cărui locuitori, în înțelegere cu hugenoții, au atăcat Dubourg-ul. — Țăranii erau tare surprinși. Bărbații stăteau în cete înaintea caselor lor și povestiau despre una-alta, iar femeile ascultau povestile lor. — Adese înjurau pe filistei și pe papistași. — Riviere observă apoi, că privirile tuturor erau ațintite spre el.

— Uitați acolo-i conducătorul lui Coligny! zise unul dintre țarani. Dacă ieri n'ar fi venit călare, nefericirea asta nu s'ar fi întâmplat cu noi.

Marquis-ul s'a oprit locului și a chemat la sine pe omul, care a vorbit astfel.

— Ce năcaz ai prietine? Ce nenorocire s'a întâmplat ieri?

— Nenorocire pentru care dta ești rezpozabil a răspuns țaranul.

— Eu? Cum-cum?

— Pentrucă ieri s'a depărtat, când filistei cu Goliat-ul lor au venit pe capul nostru.

Noi am fost ce-i drept nouă sute, dar nici pe departe n'am fost așa de puternici ca dta față de filistei. Dta cu oastea dtaie ai fi putut delătura pericolul cel mare.

— Așadar papistași v'au atăcat pe voi?

Da încă cum? Așa ceva nu s'a mai întâmplat dela Goliat încoace. Și noi n'am avut pe un David. Tocmai voiam să ducem sarcinile de nuiete și să umplem șanțul, când părintele Samuil ne spune, că lui i-a descoperit Spiritul, că în fortăreață sunt foarte mulți servitori. De aceea ne-a spus să așteptăm până noaptea. Noi însă nu am lăsat în seamă nici pe servitori nici pe păzitori, căci am fi urcat ușor zidurile. Papistași ar fi putut pușca odată cu tunurile dar a doua oară nu, pentrucă noi am fi fost

pe capul lor. Atunci paznicii noștri au sosit și ne-au comunicat, că vine deja o trupă mică de papistași, dar toți aceia sunt călări. Atunci Samuil Caleb ne-a zis să isprăvim repede cu prada, căci noi nu ne vom putea măsura cu ei. Sfatul a fost înțelept, dar nu ne-a convenit fiindcă aurul cel mult și celealalte scumpeturi n'am fi voit să le lăsăm în fortăreață. — Planul și dorința noastră a fost, că să aprindem casa contelui Dubourg și să omorim tot ce vom afla viu acolo, iar comoara să o aducem cu noi. Nu peste mult am văzut, că se apropie filistei — erau cincizecișidoi de toți. — Se puteau număra bine; căci peste câmpie mergeau călare în șir unul după altul. În fruntea lor era un uriaș, Goliat, îmbrăcat tot în fier și el și calul. — Până la o vreme papistași au stat pe o colină, de unde ne-au examinat. Apoi au venit mai aproape și s'au oprit de nou. — Fiind ei cincizecișidoi iar noi vre-o nouă sute, cugetam, că se tem de noi și pentru aceea să tot opresc și iarăș se apropie. Nici unul nu s'a cugetat la asalt. Erau de noi cam la distanță de patru sute de pași, când s'au oprit de nou. Fiecare și-a ținut lancea în pământ și a stat locului. Deodată s'au pus cu toții în poziție de atac. Atunci Iuda, conducătorul oștirilor noastre ne-a adresat următoarele;

Fraților, Domnul ne-a dat în mâinile noastre pe filistei, deci înainte! Se auzi îndată sunetele trâmbițelor. Am aruncat săcurile din mâni și am alergat înaintea papistașilor cași când am fi dorit să nu scape nici unul din ei. — Asta n'a fost un lucru cu minte. Goliat și-a ridicat sabia cași când ar fi voit să atingă cu ea norii, apoi a urmat ceace n'am mai văzut. — Au dat navală asupra noastră. Țăranii cădeau de armele lor, ca iarba de tăișul coasei. — Îmbrăcați fiind ei în fier nici n'au simțit loviturile noastre de sabie. — Dacă i-am fi dat timp lui Goliat singur el ne-ar fi doborât cu sabia lui lungă pe toți cei nouă sute căși eram. Am fugit în pădurea din apropiere și atât ne-a fost norocul de n'am căzut toți.

Proprietar-editor: **AUREL C. DOMȘA.**

Redactor respons.: **AUGUSTIN GRUIȚIA.**

Concurs. (88) 1-1

Întreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr.-cat. în Gerebenișul de câmpie (Mezô-Gerebenes) prin aceasta se recerecă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cauțiunea de 1000 cor., adevă o mie coroane la oficiul parohial gr.-cat. din Mezô-Gerebenes p. u. Mezô-bând cel mult până la 25 August n. 1912, 12 ore a. m.

Ofertele intrate târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul aprobate de Prea-veneratul Consistor metropolitan la 6 August 1912 sub nr. 2010/1912 se pot studia zilnic la oficiul parohial numit între orele 8—12 din zi, până în ziua licitării ce va fi în 28 August 1912 la 11 ore a. m.

Gerebenișul de câmpie, la 14 August 1912.

Gavriil Tătar,
paroh.

Iosif Siermasan,
prim curator.

Nr. 5900—1912.

(87) 2—3

Concurs la stipendii.

Prin aceasta publicăm concurs *până în 15 Septembrie 1912 inclusive* pentru următoarele stipendii:

I. Din fundațiunea „Constantin Alutan”.

Trei (3) stipendii de câte 120 cor. folosite în anul școl. 1911/12 de către Aureliu Butean și Augustin Murășan, gimn. cl. VIII. în Năsăud și Aureliu Pongrațiu, gimn. cl. I. în Dej, — destinate pentru tineri români gr.-cat. studenți la gimnaziile, școli reale, comerciale, universitate, poli-tehnică, agronomie, preparandie etc.

Consăngenii fundatorului au preferință.

II. Din fundațiunea „Lazar Băldi”.

Trei (3) stipendii de câte 200 cor. folosite anul școl. 1911/12 de către Vasiliu Desmirean și Alexandru Rus, gimn. VIII. în Blaj și de Aurel Pop Băldi, gimn. cl. VI. în Csikszereda, — destinate pentru studenți gimnaziști români gr.-cat. din comitatul Clujului. — Consăngenii fundatorului au preferință și dacă sunt din alte comitate.

III. Din fundațiunea „Alexă Bădian”.

Din venitele acestei fundațiuni se vor împărți stipendii adecuate tuturor nepoților din frați ai fundatorului și în locul al doilea băieților și fetițelor înrudiți cu fundatorul prin sânge până la al patrulea (IV) grad, născuți din căsătorie creștinească, fără considerare la natura studiilor, ce le urmează, — nu vor fi excluși dela stipendii nici aceia, cari învață măiestrii.

IV. Din fundațiunea „Ioan Chirilă”.

Interesele disponibile ale fundațiunii acesteia pe anul 1912, preliminate în suma de 550 cor. în sensul literelor fundamentale se vor împărți în părți egale între consăngenii fundatorului, cari studiază la vre-o școală. Consăngenitatea se consideră până la gradul al VIII-lea.

V. Din fundațiunea „Timoteiu Cipariu”.

Doze (2) stipendii de câte 100 cor. folosite în anul școl. 1911/12 de către Alexandru Dop gimn. cl. VI. și Aurel Liulea gimn. cl. V. în Blaj, — destinate pentru studenți români gr.-cat. la gimnaziul arhiepiscopesc din Blaj.

VI. Din fundațiunea „Ioan Daniel—Dănuțiu de Fersig”.

Patru (4) stipendii de câte 600 cor. folosite în anul școl. 1911/12 de către Vasiliu Dănuț gimn. cl. IV. în Baia-mare, Gavrilă Vili Nyisztor, medic Budapesta, Vasiliu Pinteza med. an. V. Budapesta și Egon Pap Szilágyi gimn. cl. VIII. Ujpest.

La aceste stipendii pot concurge studenți români gr.-cat. dela orice școală, sunt însă preferiți consăngenii fundatorului și numai în lipsa acestora se vor conferi altora.

VII. Din fund. „Alexandru Filip”.

Doze (2) stipendii de câte 200 cor. folosite în anul școl. 1911/12 de către

Corneliu Moldovan, gimn. cl. IV. și Virgiliu Moldovan, gimn. cl. II. în Cluj, — destinate pentru studenți la gimnaziu, școală reală ori industrială din patrie, ori la vre-o școală militară de cadefi din monarhie. Concurenții vor avea să dovedească cu document legal, că sunt născuți în Transilvania și părțile adnexă și cu atestat dela autoritățile bisericești, că se trag din părinți recunoscuți de români adevărați. Consăngenii fundatorului au preferință.

VIII. Din fundațiunea „Petru cav. Ioanette”.

1. Un (1) stipendiu de 400 cor. destinat pentru un tinăr român, care va intra în școala de cadefi.

2. Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1911/12 de către Romul Vespasian Bălosu, gimn. cl. VIII. în Brașov, — destinat pentru tineri români, cari vor frecventa clasele gimnaziale ori reale din patrie, începând prin prima clasă gimnazială ori reală.

Stipendiile din această fundațiune le pot obține tineri, cari din ambii părinți sunt români, de religiunea gr.-cat. ori gr.-or. din munții apuseni ai Ardealului, din comunele: Câmpeni, Bistra, Certege, Săcătura, Albac, Scărișoara, Neagra, Vidra-de-sus, Vidra-de-jos, Ponorel și Sohodol, — și cari vor dovedi totodată, că sunt născuți din părinți adevărați români.

Descendenții în linie directă din familia Ioanette, constatându-se de capabili și diligenți, vor primi stipendiul cu începutul clasei a IV-a normale sau elementare și au preferință față de alții.

IX. Din fund. „Augustin Lăday”.

1. Un (1) stipendiu de 800 cor.

2. Trei (3) stipendii de câte 400 cor. — destinate pentru tineri de naționalitate română și de religiune gr.-cat. cu preferință de aceia, cari voesc a păși pe cariera industrială, comercială, tehnică și agronomică, adecă s'au decis a face studii reteritoare la carierele acestea.

Stipendiile din această fundațiune fiind strâns atârătoare dela venitele anuale ale fundațiunii, cari sunt supuse la fluctuațiuni, — conferirea lor asemenea este legată de durata unui an școlastic.

X. Din Fundațiunea „Andrei P. Liviu”.

Un (1) stipendiu de 330 cor. folosit în anul școl. 1911/12 de către Emiliu Felderean, stud. gimn. cl. VIII. în Blaj, — destinat pentru studenți români gr.-cat. dela orice școală sau pentru meseriași, — consăngeni de ai fundatorului. Il pot dobandi și fete.

XI. Din fundațiunea „Alexandru Micu”.

Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1911/12 de către Ștefania Pop, prepar. cursul IV. în Sibiu, — destinat pentru elevi sau eleve ai școlilor medii, comerciale sau ale școlilor superioare de fete. — Consăngenii au preferință.

XII. Din fundațiunea „Partenie Moldovan”.

Un (1) stipendiu de 100 cor. folosit în anul școl. 1911/12 de către Vasiliu Spi-

nean, gimn. cl. III. în Blaj, — destinat pentru tineri români gr.-cat. dela orice școală, consăngeni cu fundatorul.

XIII. Din fundațiunea „Ioan F. Negruțiu”.

Un (1) stipendiu de 120 cor. folosit în anul școl. 1911/12 de către Letiția Cucuiu prep. c. II. în Oradea-mare, — destinat pentru studenți români gr.-cat. dela orice școală. Consăngenii fundatorului au preferință și se pot conferi și fetelor, cari se pregătesc de învățătoare sau pe altă carieră, care le-ar asigura un mod de viață mai independent.

XIV. Din fund. „Iacob Pál”.

1. Un (1) stipendiu de 50 cor. pentru gimaziști în cl. superioare.

2. Un (1) stipendiu de 30 cor. pentru gimnaziști în cl. inferioare.

La stipendiile din această fundațiune sunt îndreptățiți a concurge numai tineri născuți din ramul gr.-cat. Pál din Szék (comit. Szolnok-Doboka) și din ramul Bosiak sau Borton din Zalasd (comit. Hunedoarei), cari au calificațiune distinsă, învață la gimnaziul rom.-cat. din Cluj și sunt săraci.

XV. Din fundațiunea „Vasile Rațiu”.

Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1911/12 de către Traian Popa, gimn. cl. VIII. în Blaj, — destinat pentru studenți români gr.-cat. în clasele superioare ale gimnaziului arhiepiscopesc din Blaj sau pentru fetițe din clasele civile ale școlii de fetițe din Blaj. Consăngenii fundatorului au preferință.

XVI. Din fund. „Ioan V. Rusu”.

Un (1) stipendiu de 160 cor. folosit în anul școl. 1911/12 de către Ioan Fodor gimn. cl. V. în Blaj, — destinat pentru tineri români gr.-cat. cari frecventează vre-un gimnaziu, școală reală ori comercială ori vre-o școală agronomică.

Dintre concurenți vor fi preferiți consăngenii fundatorului.

XVII. Din fundațiunea „Alexandru St. Șuluțiu”.

1. Trei (3) stipendii de câte 800 cor. folosite în anul școl. 1911/12 de către Emil Chețianu, Ioan Crețiu și Ioachim Tolciu, toți trei studenți la facultatea juridică din Budapesta, — destinate pentru tineri, cari studiază drepturile sau medicina la universitatea din Budapesta sau la vre-o universitate din străinătate.

2. Doue (2) stipendii de 600 cor. folosite în anul școl. 1911/12 de către Nicolau Pop stud. la facultatea filozofică dela universitatea din Budapesta și Septimiu Smigelschi tehnic an. I. Darmstadt — destinate pentru tineri, cari studiază la vre-un institut afară de patrie: tehnică, metalurgică (Selmetz), pedagogie ori științele reale.

3. Tei (3) stipendii de câte 400 cor. cari au rămas vacante după: Victor Crainic, Traian Denghel și Octavian Simu Șimonfi, studenți în drepturi la universitatea din Cluj, — destinate pentru tineri, cari studiază științele iuridice la universitatea din Cluj.

4. Patru (4) stipendii de câte 200 cor. cari le-au folosit în anul școl. 1911/12 Victor Crișan, Teodor Mureșan, Ștefan Pantea și Aurel Pop, gimn. cl. VIII. în Blaj, — destinate pentru studenți gimnaziști în clasele superioare.

5. Patru (4) stipendii de câte 120 cor. cari le-au avut în anul școl. 1911/12. Septimiu Boțan gimn. cl. III. în Mediaș, Vasile Neag gimn. cl. VIII. în Gherla, Iustin Nicoară gimn. cl. II. Blaj și Gligor Trif gimn. cl. III. în Turda, — destinate pentru studenți gimnaziști în clasele inferioare.

Studentii înscriși ca ordinari la școlile de mai sus, cari doresc a obține unul din stipendiile aici înșirate, au să dovedească:

a) că sunt români gr.-cat. mizeri, născuți în Transilvania.

b) că pe lângă purtare morală bună au din studii calcul de eminentă.

c) Dintre concurenți vor fi preferiți aceia, cari vor dovedi, că sunt consângeni cu fondatorul.

XVIII. Din fundațiunea „Vancea — Cassa arhidiecezană“.

1. Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școlastic 1911/12 de către Ovidiu Radeș gimn. cl. VI. în Blaj, — destinat pentru gimnaziști, fii ai Arhidiecezei, ori consângeni de ai fondatorului, cari vor intra în „Seminarul junimii române gr.-cat. stud. în Blaj“.

2. Trei (3) stipendii de câte 120 cor. folosite în anul școl. 1911/12 de către Andrei Boeriu și Alexandru Leluțiu prep. c. IV. și Camil Mera prep. c. I. în Blaj, — destinate pentru candidați de învățatori în arhidieceza noastră, cari vor asculta cursul preparandial la preparandia arhidiecezană gr.-cat. din Blaj și eventual la altă preparandie gr.-cat.

La dobândirea stipendiilor din această fundațiune au preferință rudeniile fondatorului, chiar și dacă ar fi născuți afară de Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, dela străini însă se cere să fie fii ai acestei Arhidieceze.

XIX. Din fundaț. „Ioan Bobb“.

Un (1) stipendiu de 120 cor., folosit în anul școl. 1911/12 de către Emil Stoica stud. gimn. cl. VIII. în Blaj.

XX. Din fundaț. „Efraim Klein“.

Un (1) stipendiu de 360 cor., folosit în anul școl. 1911/12 de către Ioan Nicolau Voicu gimn. cl. VIII. în Blaj, destinat pentru studenți la gimnaziul din Blaj. Preferință au studenții din familiile Klein și Muntul.

XXI. Din fundațiunea „Dr. Simeon Ramontzai“.

1. Un (1) stipendiu de 630 cor. folosit în anul școl. 1911/12 de către Ioan Colbazi stud. jur. în Budapesta, — destinat pentru studenți la universitate, la politehnică, la academia de pictură din Budapesta și Viena, precum și la academia montană din Selmets și la academia comercială din Viena.

2. Un (1) stipendiu de 200 cor., folosit în anul școl. 1911/12 de către Harie Cojocariu, milit. vol. în Brașov, și

3. Trei (3) stipendii de câte 168 cor., folosite în anul școl. 1911/12 de către Moise Baltă rig. jur., Gregoriu Biji și Iustin Domsa jur. an. II. în Cluj.

Stipendiile de sub p. 2 și 3 sunt destinate pentru studenți iuriști la universitatea din Cluj.

4. Doue (2) stipendii de câte 126 cor., cari în anul școl. 1911/12 le-au avut Iuliu Crișan med. în Viena și Vasile Mircea gimn. cl. VI. în Zălau, — destinate pentru gimnaziști și studenți la școala comercială.

La stipendiile din această fundațiune sunt preferiți cei nobili de origine.

XXII. Din fundațiunea „Gavrila Vaida“.

Un (1) stipendiu de 140 cor. folosit în anul școl. 1911/12 de către Eugeniu Hoblea tehnic an. I. în Budapesta, — destinat pentru studenți dela orice școală, reală, comercială, academie universitate sau politehnică.

Preferință au descendenții din familiile: Vaida de Soósmező și Fuleovici.

Concurenții la toate fundațiunile înșirate până aci în 22 pozițiuni, au să alătore la suplicile sale scrise și subscrise cu mâna proprie în l. română: testimoniu școlastic în copie autentică, carte de botez, atestat de paupertate, atestat medical și pentru dovedirea consângenității cu fondatorul, au să alătore atestat dela respectivul oficiu parohial, care se cuprindă tabela genealogică exact dedusă. Sunt datorii mai departe să numească expres institutul, la căruia vor studia în anul școl. 1912/13, și să determine apriat suma și soiul stipendiului pentru care suplică. Suplicile, cari nu vor corăspunde cerințelor aci înșirate, precum și cele intrate după termin, nu vor fi luate în considerare.

XXIII. Din fundațiunea „David Br. Ursu de Margina“.

Trei (3) stipendii de câte 200 cor. folosite în anul școl. 1911/12 de către Ludovic Muntean gimn. cl. VII. în Blaj, Victoria Fulicea cl. II. civ. și Aurora Pop cl. IV. civilă în Blaj.

Concurenții la acest stipendiu au să dovedească cu carte de botez, că sunt români gr.-cat. născuți în vre-una din comunele arondate în comitatele: Făgăraș, Sibiu, Hunedoara, — cu atestat de frecuentare, că sunt școlari în clasa I. a gimnaziului gr.-cat. din Blaj, iară fetele, că frecventează la școala de fete din Blaj, că au purtare morală bună și progres bun în studii, și că sunt sau pot fi susceptuți în Seminarul junimei române gr.-cat. studioase în Blaj, iar fetele în Internatul de fete din Blaj.

XXIV. Din fundațiunea de aluminate a Internatului Vancean de fete din Blaj.

Doue (2) aluminate de câte 100 cor., cari în anul școl. 1911/12 au fost folosite de către Letiția Băcilă elevă cl. IV. și Maria Circa elevă cl. III. a școlii civile de fete din Blaj.

Suplicantele pentru aceste aluminate au să întrunească și să dovedească următoarele condițiuni:

a) că sunt române gr.-cat. mizere, născute în arhidieceză;

b) că pe lângă purtare morală bună au din studii calcul bun;

c) că sunt inmatriculate ca eleve ordinare în școala gr.-cat. de fete din Blaj și sunt primite în Internatul Vancean de fete;

d) Preferință vor avea fetele de proști din arhidieceză.

XXV. Din fundaț. „George Vișa“.

1. Un (1) stipendiu de 100 cor., destinat pentru o fetiță săracă română, care să învețe gospodăria în școala de menaj românească de fete din Brașov. Rudeniile fondatorului vor fi preferite, iar în lipsa acestora vor fi preferite fetițele române de naștere din Făgăraș.

Concurențele la acest stipendiu au să-și înainteze rugărilor către capitolul gr.-cat. de Alba-Iulia în Blaj până la terminul de mai sus, provăzute cu carte de botez și copia testimoniuului școlastic de pe anul școl. trecut, iar consângenii vor avea să alătore la rugare și atestat de consângenitate dela oficiul parohial concernent.

2. Un (1) stipendiu de 200 cor., destinat pentru acel tinăr român, care ar dori să cerceteze vre-o școală pedagogică sau școală reală. Consângenii fondatorului au preferință. Rugărilor vor trebui găsite și înaintate conform p. 1. de mai sus.

3. Un (1) stipendiu de 1200 cor., destinat pentru un tinăr, care va dovedi o inecșionabilă purtare morală, care își va fi terminat cu bun succes studiile, și care ar dori să-și perfecționeze studiul în străinătate. Rudeniile fondatorului vor avea preferință, iar în lipsa acestora stipendiul se va conferi unui tinăr român gr.-cat. ori gr.-or.

Concurenții vor avea să alătore atestat de botez, atestat de moralitate și progres, dovedite în studiile și ocupațiunea de până aci, și eventual atestat de consângenitate dela oficiul parohial concernent.

Un (1) stipendiu de 300 cor., folosit în anul școl. 1911/12 de către Demetria Toflea, gimn. cl. IV. în Blaj, — destinat pentru copii, cari cercetează clasele inferioare ale școlilor medii.

Un (1) stipendiu de 400 cor., folosit în anul școl. 1911/12 de către Romul Fodor gimn. cl. VII. în Blaj, — destinat pentru copii, cari cercetează despărțămintele superioare ale școlilor medii sau astfel de școli, cari stau pe acelaș nivel cu școlile medii.

Stipendiile de sub punctul acesta se vor conferi acelor tineri sau fete aparținător la familia lui George Vișa, cari vor dovedi purtare morală și progres în studii.

Blaj, din ședința consistorială, ținută la 2/15 August 1912.

Dr. Victor Mihályi m. p.
Arhiepiscop și Mitropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș.